

העולם הזה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, 1970 26785
ת. ד. 136. טען למברקים: "עולמפרסט".
המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.
דפוס משה שדה בע"מ, ת"א, טל. 31139.
התפוצה: שדך טופל ובניה, תל-אביב.
המפרכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

העורך הראשי:
אורי אבנרי

ראש המערכת:
שלום כהן

עורך משנה:
רוב איתו

עורך כיתוב:
סילבי קשת

כתב בכיר:
אלי תבור

צייר המערכת:
זקי

צלם המערכת:
אריה סרו

חברי המערכת:
מנשה ברדיצ'ון, שייע גלזר, לילי גלילי,
רויט תורוביץ, רותי רוד, אברהם חרמון,
ספאלה שניידר, אלכס סמס, אביבה סלו,
טמוס קינו, שלמס פרו.

העתון הנקרא ביותר במדינה

9.6.70

גמים את תוכנו לחבריהם ולאחיהם המבורים שאינם קוראים עברית.

כך קרה שמדי פעם הוצגתי השבוע במניינים מילה עברית — ואשר עיניהם נדלקו לשמע שם העולם הזה. ברחוב הערבי אין העולם הזה רק עתון מקובל — הוא ה' עתון העברי היחיד הקיים בו.

מדוע? לא רק בזכות מאבקו העקבי בתופעות השונות של עולמנו — מאבק הידוע היטב לכל ערבי משכיל. אלא גם בשל יחסו החיובי לאידיאלים הלאומיים — צודקים של האומות הערביות — אידיאלים אשר דור חדש של ערבים ישראלים מתגאה בהם בצדק ושוואב מהם עידוד מוסרי. אמר לי קורא אחד בזמנו: "למדנו מן היהודים להיות לאומיים!"

★ ★ ★

סיוור אישני יכול להוסיף ארבה ל' ידיעותינו בשטח זה. אנו עוקבים אחריו לא מאורעות בציבור הישראלי במשך 52 שבועות בשנה — וקשה להפתיע אותנו ב' גיורה זו. אולם יש וחריה אישית מלמדת אותך יותר ממאה מאמרים — אפילו כתבת אתה בעצמך מאמרים אלה.

בקטע אחד של סיוורנו נלחה אלינו צעיר ערבי מאחד מכפרי הגליל. דרכנו עברה בטבריה, וניצלנו הזדמנות זו כדי לבקר בפנינתנו החמודה שציר מקסים סלומון, מי שהיה בשעתו צלם מערכת זו, על חוף הים. הקסם המיוחד של המקום משך אותנו. ביקשנו ללון בו, מתחת לכוכבים נוצצים של לילה יפה.

ואז נתעורר קושי שלא חשבנו עליו. ה' צעיר הערבי היה מצוייד ברשיון של ה' ממשל הצבאי, המרשה לו לשהות במקומות בפנינתנו החמודה שציר מקסים סלומון, מי שהיה בשעתו צלם מערכת זו, על חוף הים. הקסם המיוחד של המקום משך אותנו. ביקשנו ללון בו, מתחת לכוכבים נוצצים של לילה יפה.

קיפלטנו את שמיכותינו והמשכנו בדרכנו לנצרת. התביישתי. לראש חייפתי במחויי סביבה הגיונית כלשהי לרשיון המאפשר ל' אדם לשהות בטבריה דהקא בשעות מסויימות אלה. האוסר עליו את אותה השהיה בשעות אחרות. יכלה להיות רק סביבה אחת: להציק, להשמיל, להכניע.

השתדלתי ברוחי להיכנס לערו של בן' הארץ, צעיר גאה ונורמלי, אשר אסור לו לישון במקום המרוחק קלומטרים מעטים ממקום לידתו. לא הצלחתי. הבנתי רק דבר אחד: שדרושה אמונה רבה מאד כדי ש' צעיר כזה יאמין בעתיד של שלום, אחתה ושותפות.

אני מקחה כי למאות רבות של קוראים ערביים צעירים, עורך העולם הזה לשמור על מידה זו של אמונה.

אני מפקפק מאד אם אמנם ישלח ד"ר קפטנר, הודעה חריפה נגד קרומי לבית המשפט הגרמני, כפי שטוען יואל בראנד במאמרו.

החקירה הנערכת עתה נגד רוצחי ההמונים קרומי היא השלישית במספר. הקובלנה הפלילית הראשונה, שאיני יודע את מקורה, בוסלה. את השניה הגשתי אנכי, וכתוצאה ממנה נעצר קרומי ומנית נפתחה נגדו חקירה בפראנקפורט. אולם עכבר כמה חרשים הודיעה לי החביבה הכללית הגרמנית שהיא נאלצה להפסיק את המשפט, אחרי שההגנה הגישה העתק של מכתב אותו כתב בשעתו קסטנר לקרומי.

בשביל קרוב משפחה, עשאוהו לו ארמות ליד אשקלון? איני מתפלל על ראובן שילוח וחבריו. אנשים ישמעולם לא עסקו במחתרת רצינית, והרוקחים מכל רעיון לאומי צרות, לא יכלו מטבע מחותם לחוש את הכוח הרדיקלי הכביר הנלווה גם בחוג של 17 קצינים קטנים, במצב היסטורי מסויים. א. בן-ארי, תל-אביב.

מי הסגיר את בראנד?

תודה על פרסום מאמרי על פרשת קרומי (העולם הזה 1094). אולם מאחר שציננתם בהקדמה כי נוסח, "מתוקן וסולף" של ספרי הופיע בישראל, הייתי רוצה להוסיף כי הדבר נכון רק לגבי ההוצאה העברית, לא לגבי ההודעה הגרמנית, שהופיעה בארץ בשבוע שעבר בהוצאת "אור". האמת היא שכתבתי את ספרי במקור בשפה הגרמנית. אולם רציתי כי תחילה תופיע ההודעה העברית, וכי המהדורות בחוץ-לארץ יתקבלו כהרמונים מן העברית. על כך התמתי חווה עם הוצאת "עיינות", שהחייבה לפרסם את ספרי בעברית תוך זמן קבוע, ללא שום תיקונים, השמטות או הוספות. "עיינות" עיכבה את הפרסום ב' משך כמה שנים. אולי יעורר מכתבי זה את מנהלי ההוצאה להסביר את נימוקיה לכך. על כל פנים, המהדורה העברית הופיעה רק אחרי שהספר פורסם כבר בגרמניה ובארצות אחרות. כאשר פורסמה, הייתה זאת בשבילי אפתעה, כי איש לא הראה לי מראש את הטכסט העברי. מר שלום רוזנפלד פורסם ב"מעריב" מאמר ארוך על ספרי, מיד עם הופעתו בארץ. במקרה זה פנו כי המהדורה העברית שונה

סגנית-מלכה קובאקי ובעלה

מן המהדורה הגרמנית ב'120 נקודות. הוא ציטט כתריסר דוגמות, תוך ציון מספרי העמודים. לרוע המזל, לא השיבה הוצאת "עיינות" מעולם על האשמות אלה. לעומת זאת, לא מעט מעולם בכפסר, או כמקום אחר, כי מר משה שרת מסר, אותי אישית ל'רד האנגלים, כפי שציננתם בהקדמתם. להיפך, מר שרת התנגד אישית ל'נסיעתי הרת-הגורל לחלץ בסוריה. נסיעה זו אורגנה על-ידי נציגים אחרים של הסוכנות היהודית והאינטליג'נצ'ה הבריטית. הפרטים תארו בפרוטרוט בכפר, "מל" המה נגד סחנות רוח" בספרי הגרמני.

יואל בראנד, תל-אביב

האשמות המשתמעות ממכתב זה נגד ה' צאת עיינות המפא"י ראויות לתשומת-לב. דעתו של יואל בראנד, כאילו משה שרת לא היה שותף להסגרתו ל'ידי הבריטים, מטיף לה צל קודר עוד יותר על אהוד אבריאלי.

אני מפקפק מאד אם אמנם ישלח ד"ר קפטנר, הודעה חריפה נגד קרומי לבית המשפט הגרמני, כפי שטוען יואל בראנד במאמרו.

ואשר מקורו נמצא ב'ידי האמריקאים. במכ" זה אמר קסטנר שהוא מוכן להגן על קרומי מפני תביעה פלילית. הוא ביקש את קרומי לספור לו את פרטי העניין, כי הוא יהיה תמיד אסיר-תודה לאנשים שעשו "לנו" טובות.

בשעת התביעה נגד קסטנר על שבועות-שיקר הגיש עורך-הדיון תמיד מכתב זה ל' שופט פרץ, שהתעלם ממנו משום מה. גם בבית-המשפט העליון רצה תמיד להגיש מכתב זה, אך השופט העליון אולטן סירב לקבלו.

יש לקוות כי הקובלנה הפלילית השלישית, עליה חתמו 500 מקרבנות הנאצים, תשא הפעם פרי. אולם אני פסימי, כי בית-המשפט הגרמני יוכל להסתמך שוב על אותו מכתב של קסטנר... על כל פנים, נראה כי מר תמיד צדק באמרו כי פרשת קסטנר לא תסתיי עוד זמן רב.

מלכיאל גרינלד, ירושלים

יואל בראנד עומד על קביעתו שקסטנר העיד בכתב נגד קרומי, ימים מטעים לפני מותו, למרות מכתבו הקודם לטובת קרומי, שהקורא גרינולד מזכיר אותו. העתק עדות זו של קסטנר נמצא בידי בראנד.

האם נחויז קיבוץ?

הופעתו מכתבתכם על הקיבוץ (העולם הזה 1094). ברנע שראיתי שהקדשתם מקום כה רב, ועוד הכמתתם המשכנים לחומר על המשבר בקיבוץ, הייתי כמות, שזה הסוף: אתם הולכים למנוח עם הקיבוץ. בסיפוק אני יכול, לעת-עתה, לציינו, כי רשמיתם כמותה באובייקטיביות רבה וברוח טובה.

יעקב שרון, חיפה

אתם מתימרים לכתוב על המשבר בקיבוץ, אולם אחרי קריאת הכתבה נדמה לי כי אתם כותבים רק על המשבר בקיבוץ הארצי. מה עם שאר התנועות הקיבוציות? שאלו לויטה, תל-אביב

העולם הזה לקח את הקבוץ הארצי השומר הצעיר, שבו השתמר אופיו המיוחד של הקבוץ המקורי, כאב-טיפוס המאפיין את התנועה הקיבוצית. החומר על הקבוץ הארצי הוא בבחינת קל וחומר לגבי שאר התנועות הקיבוציות.

טוב שהזכרתם לי, שכתתי בכלל שקיים דבר כזה ששמו קיבוץ. יוסף פ., תל-אביב

תולדות נוח

בכתבה בה הכתרתם את עמוס חכם כאיש השנה וכפרתם על הביוגרפיה שלו ושל משפחתו (העולם הזה 1093) תיארתי את ודק את תולדות משפחת אמו, כאילו אביו ואמו היו בני משפחה ועם אחד, את קורות משפחת אביו אינכם מזכירים כלל, ואת עובדת היותו של אביו עולה מרומניה אתם מזכירים אנכ אורחא, כאילו לא היה שום תפקיד בהולדת הבן. בכתבתכם זו אינכם הולכים בד בבד עם סיסמתכם בלי משוא פנים, כיון שהוכחתם ברורות העדפת קובץ מסויים של יהודים על משנהו מארץ אחרת.

דוב רדיק הורגשטיין, קרית ביאליק

העולם הזה לא העלים את קורות משפחת הדיד נח חכם, הוא שמואל שכטר, בגלל היותו ממוצא רומני. הסיבה היחידה לאי-ספור קורות משפחתו, היא העדר מקורות מתאימים. אפילו עמוס חכם עצמו יודע מעט מאוד פרטים על משפחת אביו, בעוד של משפחת אמו קיים חומר ועדויות רבות.

כמעט כל העתונים כתבו אודות עמוס חכם ותולדות חייו. אף על פי כן היה בכתבתכם עליו משהו מיוחד, שזיעזע אותי ואת בני משפחתי. התמונה הכללית של גורל האיש שציינתם הייתה כה טראגית ומכאביה, עד שאני סבור שלעמוס חכם עצמו כבא לקרוא אותה.

האיש באולם?

רוב נכחריכם כאנשי השנה (העולם הזה 1093) היו אישים שלחמו בדעת הקהל או במשטר הקיים, ואשר התאימו לדעת עורכי העולם הזה ולא דווקא לצבור הרחב. במכ"ר אחר, כשלא נמצאה אישיות מתאימה לאיש ה'הידות, הושם רודי ג'ונגרוויץ "פסק", כמטרת חזרת ונשנית להיציג הבן והלעג של העולם הזה. השבוע ישבנו בספר חברים, ולי לרובם החברים, הייתה הרגשה שישויות המערכת הרנה על זכרוננו וצורתו של הנליון הרוב היא מקור העשוי הפרזי מהאש, או וערה נספרונטומית בבית-מלון המהמנות מאכלי השבוע שיהיו ערבים ל' חיים של אורחיהם, אך סבוליים בהאשית מתקפת המכלה בהרנה את סרביהם של האורחים, ויחד עם זאת מאלצים אותם לחזור ולתארת במלון זה.

מים וממון

נדחמתי לקרוא במורעות כאילו אני מופי עה במיעודו-לילה חיפאי מסויים. מעולם לא פנה אלי איש בניני זה, ומיכל לא הסי כמתי מעולם להופעה זו, והסותרת את תפי קוריה של מלכתמים ישראלית, כפי שאני מבינה אותם.

אני מצטערת אם משהו פותה על-ידי טכסיס-פרסומי זה, ומודה נגד ניצול מפי הרי כוזב זה של תואר שזכה לאהדת הקהל. יהודית מזרחי, מלכת המים של ישראל, תל-אביב

נדמה לי שהמעפתם במקצת לספר על נערה אחת, שזכתה לפופולריות רבה בתח' רות מלכת המים. אני מתכוון לאסתר קובאקי, שזכתה בתואר הסגנית הראשונה. עצם העוב' דה שמועמדת זו נשואה והסכימה להציג את פינה לא עליוני אחרים הוא אות כבוד לה, לא כל שכן לבעלה שלא הפריע בעדה. לו בטח מניע איוה פרס שואו.

יאיר לוי, רמת-גן

את הפרט הוא קיבל מסגנית המלכה. עוד בערב הבחירה (ראה תמונה).